



Žuvininkystės komitetas

2023/2027(INI)

2.10.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Neteisėtos žvejybos poveikis apsirūpinimo maistu saugumui. Europos
Sąjungos vaidmuo
(2023/2027(INI))

Žuvininkystės komitetas

Pranešėjas: Nuno Melo

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS.....	3
AIŠKINAMOJI DALIS	7

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Neteisėtos žvejybos poveikis apsirūpinimo maistu saugumui. Europos Sąjungos vaidmuo (2023/2027(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2022 m. Komisijos tyrimą „Valstybių narių teisinių sistemų ir vykdymo užtikrinimo sistemų, susijusių su įpareigojimais ir sankcijomis piliečiams už taisyklių, kylančių iš NNN žvejybos reglamento, pažeidimus, tyrimas“,
- atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 26 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 20/2022 „ES veiksmai kovojant su neteisėta žvejyba. Kontrolės sistemos įdiegtos, tačiau mažiau veiksmingos dėl nevienodų valstybių narių atliekamų patikrinimų ir taikomų sankcijų“, kurioje nagrinėjama ES kovos su neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) žvejyba politika,
- atsižvelgdamas į 1982 m. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją,
- atsižvelgdamas į 1995 m. Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) susitarimą dėl atvirojoje jūroje žvejojantių žvejybos laivų skatinimo įgyvendinti tarptautines išsaugojimo ir valdymo priemones,
- atsižvelgdamas į 1995 m. Jungtinių Tautų susitarimą dėl žuvų išteklių,
- atsižvelgdamas į 1995 m. FAO atsakingos žuvininkystės kodeksą,
- atsižvelgdamas į 2001 m. FAO tarptautinį veiksmų planą, kuriuo siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir neregamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti,
- atsižvelgdamas į 2009 m. FAO susitarimą dėl uosto valstybės priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir neregamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti,
- atsižvelgdamas į 2014 m. FAO neprivalomas vėliavos valstybės veiklos gaires,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio mėn. organizacijos „IUU Fishing Coalition“ ataskaitą „Jūrų maisto produktų atsekamumas: RŽVO laimikio dokumentavimo sistemų suderinimas siekiant kovoti su NNN žvejyba“,
- atsižvelgdamas į 2023 m. balandžio 21 d. Rinkų patariamąsios tarybos ir Tolimojo plaukiojimo patariamąsios tarybos bendrą rekomendaciją dėl valstybių narių suderintos importo kontrolės poreikio siekiant neleisti neteisėtos, nedeklaruojamos ir neregamentuojamos (NNN) žvejybos produktams patekti į Europos Sąjungos rinką,
- atsižvelgdamas į 2023 m. FAO rekomendacinį dokumentą „Ištisinio atsekamumo tobulinimas. Svarbiausi stebėtini įvykiai ir pagrindiniai duomenų elementai žvejybos ir akvakultūros vertės grandinėse“,

- atsižvelgdamas į 2003 m. FAO technines gaires „Tarptautinio veiksmų plano, kuriuo siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, įgyvendinimas. 1. Metodikos ir rodikliai, skirti neteisėtoms, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos mastui ir poveikiui įvertinti. 1.1. Principai ir tikslai“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A9-0000/2023),
- A. kadangi ES yra svarbi pasaulinio masto veikėja žuvininkystės srityje tiek dėl savo žvejybos laivyno (apie 73 000 laivų), tiek dėl to, kad ji yra didžiausia pasaulyje žuvininkystės produktų importuotoja (beveik 70 proc. ES suvartojamų jūros gėrybių yra importuojama, o tai sudaro 34 proc. visos pasaulinės prekybos vertės), todėl jai tenka pagrindinis vaidmuo kovojant su NNN žvejyba visame pasaulyje;
 - B. kadangi ES žvejybos sektoriuje tiesiogiai dirba 124 000 žvejų ir kasmet gaunama 6,3 mlrd. EUR pajamų;
 - C. kadangi ES buvo įsipareigojusi pasiekti 14.4 darnaus vystymosi tikslą, t. y. ne vėliau kaip 2020 m. nutraukti NNN žvejybą;
 - D. kadangi pagal NNN žvejybos reglamento¹ 12 straipsnį draudžiama importuoti žvejybos produktus, gautus vykdant NNN žvejybą;
 - E. kadangi keturioms trečiosioms valstybėms šiuo metu priskirta raudonoji kortelė, o aštuonioms – geltonoji kortelė; kadangi vis dėlto vienam svarbiam jūros gėrybių gamintojui, Kinijos Liaudies Respublikai, niekada nebuvo taikoma procedūra pagal NNN žvejybos reglamentą, nepaisant svarių įrodymų, kad ji aktyviai ir vis aktyviau dalyvauja NNN žvejyboje;
 - F. kadangi ES turi tvirtą žuvininkystės teisės aktų sistemą, įskaitant priemones, kuriomis siekiama gerinti stebėsenos, tikrinimo, kontrolės ir priežiūros pajėgumus, naudojamus kovojant su NNN žvejyba;
 - G. kadangi iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo buvo teikiama parama stebėsenos, kontrolės ir vykdymo užtikrinimo veiklai ir šiam tikslui numatytas bendras 580 mln. EUR biudžetas;
 - H. kadangi Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 20/2022 padaryta išvada, kad kontrolės sistemas susilpnina nevienodi valstybių narių atliekami patikrinimai ir sankcijos,
 - I. kadangi skaitmeninant NNN žvejybos laimikio sertifikatus per sistemą CATCH IT bus sumažintos galimybės nesąžiningai importuoti;

¹ [2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 1005/2008, nustatantis Bendrijos sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, iš dalies keičiantis reglamentus \(EEB\) Nr. 2847/93, \(EB\) Nr. 1936/2001 ir \(EB\) Nr. 601/2004 bei panaikinantis reglamentus \(EB\) Nr. 1093/94 ir \(EB\) Nr. 1447/1999 \(OL L 286, 2008 10 29, p. 1\).](#)

- J. kadangi produktai, gauti vykdant neteisėtą žvejybą, kelia pavojų Europos Sąjungos piliečių apsirūpinimo maistu saugumui;
1. dar kartą patvirtina, kad ES ir jos valstybės narės turi ir toliau laikytis visiško NNN žvejybos netoleravimo principo, vienodai taikant šį požiūrį visoms valstybėms nepriklausomai nuo jų dydžio, ir skatinti darnią žuvininkystę, siekiant kovoti su peržvejyjomis ir užtikrinti aprūpinimą maistu;
 2. prašo taikyti ES gaires siekiant nustatyti, kaip būtų geriausia patobulinti ES NNN žvejybos reglamento įgyvendinimą valstybėse narėse, kurios nesilaiko reglamento reikalavimų, ir kaip būtų galima geriausiai patikrinti kas dvejus metus teikiamose ataskaitose pateiktą informaciją;
 3. ragina valstybes nars skirti pakankamai pajėgumų ir išteklių veiksmingam importo kontrolės įgyvendinimui užtikrinti;
 4. pabrėžia, kad Komisija turi teikti tinkamą paramą nacionalinėms valdžios institucijoms, atsakingoms už jūros gėrybių importo kontrolę, ir pažymi, kad ši parama gali apimti, jei įmanoma, ES nepriklausančiose valstybėse taikomų valdymo ir išsaugojimo priemonių sąrašo sudarymą ir dalijimąsi išsamia informacija apie trūkumus, nustatytus įgyvendinant ES NNN žvejybos reglamentą ES nepriklausančių valstybių atžvilgiu;
 5. pabrėžia, kad Komisija, bendradarbiaudama su Europos žuvininkystės kontrolės agentūra ir glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turi toliau teikti nacionalinėms valdžios institucijoms paramą, susijusią su tuo, kaip geriausiai įgyvendinti NNN žvejybos reglamentą, teikiant šią paramą gairių, keitimosi gerąja praktika, mokymo ir pan. forma;
 6. ragina Komisiją toliau siekti, kad visoje ES būtų nuosekliai taikomos ir įgyvendinamos importo kontrolės procedūros, įskaitant laimikio sertifikatų patikras, rizika grindžiamą požiūrį ir patikrinimus;
 7. primena Komisijai, kad reikia suderinti importo kontrolę visose valstybėse narėse, siekiant neleisti NNN žvejybos produktams patekti į ES rinką;
 8. ragina Komisiją sparčiai dirbti siekiant užtikrinti, kad sistema CATCH IT veiktų visu pajėgumu ir kad valstybių narių nacionalinės institucijos būtų visapusiškai susipažinusios su jos naudojimu per dvejus metus nuo persvarstyto Žuvininkystės kontrolės reglamento 4 straipsnio taikymo pradžios dienos;
 9. prašo Komisijos užtikrinti pakankamus žmogiškuosius išteklius, kad būtų užtikrintas greitesnis ir veiksmingesnis minėtos IT sistemos diegimas valstybėse narėse;
 10. palankiai vertina tai, kad persvarstyta Žuvininkystės kontrolės reglamente nustatyta nauja sistema CATCH IT;
 11. ragina į kitas sistemos CATCH IT kartotes sparčiai įtraukti išsamesnius rizikos kriterijus ir duomenų kryžmines patikras, kaip rekomendavo Tolimojo plaukiojimo patariamoji taryba; mano, kad, siekdama užtikrinti lenktynes dėl aukščiausio lygio, Komisija turi užtikrinti, kad CATCH taikomas rizikos vertinimas būtų bent toks pat išsamus kaip valstybėse narėse, kurios jau turi elektroninę sistemą laimikio

sertifikatams tikrinti; mano, kad pereinamuoju laikotarpiu Komisija turi užtikrinti CATCH ir nacionalinių IT sistemų sąveikumą nedidinant ekonominės veiklos vykdytojams tenkančios naštos;

12. primygtinai ragina Komisiją padidinti Komisijos Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinio direktorato darbuotojų, dirbančių vandenynų valdymo ir NNN žvejybos srityse, skaičių;
13. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų įdiegtos būtinos procedūros rengiantis teisiškai patvirtinti sistemą CATCH IT, ir pasirūpinti, kad sistema būtų kuo greičiau parengta naudoti;
14. primygtinai ragina valstybes nares stiprinti savo kontrolės sistemas, kad būtų užkirstas kelias nelegalių žuvininkystės produktų importui, ir imtis reikiamų veiksmų;
15. primygtinai ragina valstybes nares taikyti atgrasomąsias sankcijas už neteisėtą žvejybą;
16. ragina Komisiją ir valstybes nares nesuteikti lengvatinės galimybės patekti į rinką šalims, susijusioms su NNN žvejybos praktika ir sunkiais darbuotojų teisių pažeidimais; mano, kad ES turėtų siekti sukurti tikrai vienodas sąlygas ES ir trečiosiose valstybėse pagamintoms jūros gėrybėms; mano, kad autonominių tarifinių kvotų priemonė turėtų būti taikoma tik tais atvejais, kai jūros gėrybių tiekimas ES rinkoms yra nepakankamas, ir kad ji neturėtų būti naudojama produktams, gautiems vykdant NNN žvejybą, importuoti ar siekiant daryti spaudimą ES gaminamų prekių kainoms;
17. ragina valstybes nares gerinti reguliarią ir savalaikį keitimąsi informacija, įskaitant informaciją apie atmetas siuntas, nes tai gali padėti valdžios institucijoms geriau taikyti teisės aktus ir užtikrinti jų vykdymą; pabrėžia, kad FAO susitarimas dėl uosto valstybės priemonių gali padėti šioje srityje;
18. pabrėžia, kad daugiašalės laimikio dokumentavimo sistemos, kurias parengė ir dėl kurių susitarė regioninių žvejybos valdymo organizacijų susitariančiosios šalys ir bendradarbiaujančiosios šalys, kurios nėra susitariančiosios šalys, ir pagal kurias reikalaujama registruoti ir perduoti svarbią informaciją apie siuntą visoje tiekimo grandinėje, pasirodė esančios veiksmingos atsekamumo gerinimo ir kovos su NNN žvejyba priemonės;
19. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos Sąjunga (ES), kaip viena iš svarbiausių pasaulio žuvininkystės sektoriaus veikėjų, yra išskirtinėje padėtyje tiek dėl to, kad ji plačiai žvejoja vandenynuose, tiek dėl to, kad ji yra pagrindinė žuvininkystės produktų importuotoja; ji turi apie 73 000 laivų, plaukiojančių su jos vėliavomis, ir vykdo įspūdingo lygio importą – beveik 70 proc. suvartojamų jūros gėrybių gaunama iš užsienio, todėl negalima nuvertinti ES įtakos pasaulinei žvejojimo praktikai. Ši dominuojanti padėtis reiškia, kad ES taip pat tenka didelė atsakomybė apibrėžiant ir propaguojant tvarią praktiką šiame sektoriuje.

Kaip Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (UNCLOS) susitariančioji šalis ir kelių kitų svarbių tarptautinių susitarimų signatarė, ES visada privalo saugoti jūrų išteklius. Šiomis nuostatomis pabrėžiama visų valstybių atsakomybė užtikrinti darnų jūrų valdymą ir bendradarbiauti siekiant šio bendro tikslo.

Neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) žvejojimo praktika kelia didelę grėsmę jūrų ekosistemoms, nuo žvejojimo priklausančių bendruomenių socialinei ir ekonominei gerovei, pasaulinei žvejojimo sektoriaus reputacijai ir tarptautinėms pastangoms gerinti vandenynų valdymą.

Didžiulis ekonominių padarinių mastas akivaizdus atsižvelgiant į tai, kad šiame sektoriuje pakrančių bendruomenėse sukuriama daug darbo vietų (daugiau kaip 124 000 tiesioginių darbo vietų), ir į dideles pajamas, kurias jis atneša į ES biudžetus – 6,3 mlrd. EUR per metus. Produktų, gautų vykdant NNN žvejojimą, patekimas į rinką kelia pavojų šiam ekonominiam indėliui. Dėl neteisėtos veiklos valstybės ne tik netenka pajamų, bet ir didėja išlaidos, susijusios su stebėseną, tikrinimu ir kontrole, siekiant kovoti su NNN žvejojimo praktika.

Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjunga atlieka pagrindinį vaidmenį pasaulinėje jūros gėrybių rinkoje, ji turi išskirtinę galimybę formuoti tarptautinę tausios žvejojimo praktiką ir pirmauti šioje srityje. ES įsipareigojimas siekti tvarumo žvejojimo sektoriuje yra ne tik ekonominis ar aplinkosauginis klausimas – tai apsirūpinimo maistu saugumo klausimas. Kadangi didžioji dalis jūros gėrybių yra importuojama, būtina užtikrinti, kad šios importuojamos prekės būtų tausios ir teisėtos kilmės, siekiant užtikrinti piliečių sveikatą ir gerovę.

Nors ES turi tvirtas reglamentavimo sistemas, pavyzdžiui, iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo skyrė 580 mln. EUR stebėsenos ir kontrolės veiklai remti, vis dar kyla problemų. 2022 m. ataskaitoje Europos Audito Rūmai nurodė, kad valstybių narių kontrolė ir sankcijos nevienodos, ir taip atskleidė sistemos įtrūkius, kuriuos reikia skubiai pašalinti.

ES tolesnės veiksmų galimybės yra daugialypės. Pavyzdžiui, NNN žvejojimo laimikių sertifikatų skaitmeninimas per sistemą CATCH IT yra perspektyvus žingsnis teisinga linkme. Šia sistema siekiama sumažinti nesąžiningą importą ir užtikrinti, kad būtų griežčiau laikomasi ES reglamentų.

Be to, labai svarbu skatinti glaudesnę bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis, kurių daugelis yra svarbios jūros gėrybių gamintojos. Šiomis partnerystėmis bus užtikrinta, kad importuojami produktai atitiktų griežtus ES standartus ir kad bloko pozicija kovojant su NNN žvejojimo praktika būtų visame pasaulyje.

Visų pirma paaiškėjo, kad ES kortelių sistema yra naudinga: šiuo metu keturioms trečiosioms valstybėms priskirta raudonoji kortelė, o aštuonioms valstybėms – geltonoji kortelė. Vis dėlto vienam svarbiam jūros gėrybių gamintojui, Kinijos Liaudies Respublikai, niekada nebuvo taikoma procedūra pagal NNN žvejybos reglamentą, nepaisant svarių įrodymų, kad ji aktyviai ir vis aktyviau dalyvauja NNN žvejyboje.

Kadangi NNN žvejybos veiklos vykdytojai nuolat ieško esamų sistemų spragų, labai svarbu, kad ES ir toliau laikytųsi dinamiško ir iniciatyvaus požiūrio, kad užtikrintų įsipareigojimo siekti tausios žvejybos ir užtikrinti pasaulinį aprūpinimą maistu vykdymą.

ES tenka atsakomybė pirmauti kovos su NNN žvejyba srityje. Tai darydama ji gali užtikrinti ne tik savo jūrų ekosistemų ateitį ir pragyvenimo šaltinius, kuriuos jos palaiko, bet ir įtvirtinti savo, kaip pasaulinės tausios ir atsakingos žvejybos praktikos propaguotojos, poziciją. Kad tai įvyktų, labai svarbu, kad ES ir valstybės narės toliau įgyvendintų ir visų pirma propaguotų keletą priemonių visame pasaulyje:

- skatintų visišką neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos netoleravimą, užtikrindamos vienodą požiūrį į visas valstybes, neatsižvelgiant į jų dydį, skatintų tausią žvejybą, kovotų su peržvejojimu ir užtikrintų aprūpinimą maistu;
- įgyvendintų suderintą valstybių narių importo kontrolę, kad būtų neleidžiama NNN žvejybos produktams patekti į ES rinką;
- ragintų Komisiją užtikrinti, kad sistema CATCH IT veiktų visu pajėgumu ir kad valstybių narių nacionalinės institucijos būtų visapusiškai susipažinusios su jos naudojimu per dvejus metus nuo persvarstyto Žuvininkystės kontrolės reglamento 4 straipsnio taikymo pradžios dienos;
- užtikrintų pakankamus žmogiškuosius išteklius, kad būtų skatinamas greitesnis ir veiksmingesnis sistemos CATCH IT įgyvendinimas valstybėse narėse;
- padidintų Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD darbuotojų, dirbančių vandenynų valdymo ir NNN žvejybos srityse, skaičių;
- stiprintų valstybių narių priimtas kontrolės sistemas ir būtinas priemones, kad būtų užkirstas kelias neteisėtos žvejybos produktų importui;
- primygtinai ragina valstybes nares taikyti atgrasomąsias sankcijas už neteisėtą žvejybą;
- ragina Komisiją ir valstybes nares nesuteikti lengvatinės galimybės patekti į rinką šalims, susijusioms su NNN žvejyba ir sunkiais darbuotojų teisių pažeidimais;
- ragina valstybes nares gerinti reguliarią ir savalaikį keitimąsi informacija, įskaitant informaciją apie atmetas siuntas, nes tai gali padėti valdžios institucijoms veiksmingiau užtikrinti teisės aktų vykdymą; pabrėžia, kad Susitarimas dėl uosto valstybės priemonių gali padėti šioje srityje;
- pabrėžia, kad regioninių žvejybos valdymo organizacijų (RŽVO) sukurtos ir sutartos laimikio sertifikavimo sistemos (CDS), pagal kurias reikalaujama registruoti ir perduoti svarbiausią informaciją apie siuntą visoje tiekimo grandinėje, yra

pasitvirtinusios priemonės gerinti atsekamumą ir prisidėti prie kovos su NNN žvejyba.